"कृषि,पर्यटन र पूर्वाधार रुन्टीगढी समृद्धिको आधार"
आ.ब. २०७६/०७७ का लागि रुन्टीगढी गाँउपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

रुन्टीगढी गाँउपालिकाको सम्मानीत पाँचौ गाउँसभाका सभाध्यक्षज्यू,
गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु, सभाका सचिव लगायत कर्मचारी मित्रहरु,
उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु ।

रुन्टीगढी गाउँपालिको सम्मानीत र गरिमामय यस सभामा आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न यहाँहरु समक्ष उभिएको छु । जनताको अधिकार जनताकालागी उपयोग गर्ने विशेष जिम्मेवावारीकासाथ रुन्टीगढी गाउँपालिका वासीहरुका लागी जीवन रेखाकोर्ने यो पुणीत अवसरमा आफुलाई गौरववान्वीत महसुस गरेको छु । यस महत्वपूर्ण अवसरमा विभिन्न जनआन्दोलन, जनयुद्ध, मधेश आन्दोलन लगायतका संघर्षहरुमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । विशेषगरी विभिन्न आन्दोलनहरुमा आफ्नो जीवन वलीदानी गर्नुहुने यस गाउँपालिका अन्तर्गतका सहिदहरु प्रति श्रद्धासुमन व्यक्त गर्दछु । साथै यस गाउँपालिका लागाएत देश भरका घाइते, अङ्गभङ्ग र वेपत्ता नागरिकहरुप्रति सम्मान प्रकट गर्दछु । राजनीतिक-सामाजिक परिवर्तनमा नेतृत्वदायी र प्रेरणदायी भूमिका निर्वाह गर्ने सबै नेतृत्वगण तथा अग्रजहरुप्रति आदरभाव प्रकट गर्दछु ।

नेपालको संविधान, २०७२ ले सुनिश्चित गरेका प्रावधानहरुलाई व्यवहारतः रुपान्तरण गर्ने क्रममा संघीय शासन व्यवस्थाको मर्म अनुरुपको राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक तथा वित्तीय स्वायत्तता सहितको स्थानीय तहको शासन सञ्चालन गर्न यस रुन्टीगढी गाउँपालिकामा गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँ सभाको गठन भएको कुरा हामी सबैलाइ विधितै छ । सार्वभौमसत्ता सम्पन्न यस गाउँपालिकाका जनताहरुबाट राज्य शक्तिको प्रयोग गर्ने वैधानिकता प्राप्त भएको यस गरिमामय सभामा गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा म निकै हर्ष विभोर भएको छु ।

आगामी आ.ब.को नीति तथा कार्यक्रम तयारी गर्दै गर्दा हामीले गरेका प्रयासहरु हाम्रा मार्गदर्शनका रुपमा स्थापीत रहेका छन् । यि हाम्रा सतप्रयास हुन भन्ने हाम्रो ठम्याई छ । **यस अघि सम्पन्न रुन्टीगढी विकास सम्मेलन २०७५, रुन्टीगढी विकास सम्मेलन २०७५ घोषणा पत्र, राष्ट्रिय अक्षर महोत्सव २०७५, अभिभावकसंग अध्ययन, दातृनिकायहरुसंगको छलफल, निजी क्षेत्रसंग भएको छलफल, संचारकर्मी तथा नागरिक समाज संगको विभिन्न पटकको छलफल, बस्ती तथा वडा स्तरबाट प्राप्त सुझाव, नीति तथा कार्यक्रम, गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका विभिन्न शाखा प्रमुखहरुको राय सुझाव र विभिन्न मित्र तथा छिमेकी स्थानीय तहका प्रमुखज्यूहरु, यस गाउँपालिकामा क्रियाशील राजनैतिक दलका प्रमुख, जिल्ला स्थिति विभिन्न राजनैतिक नेतृत्व, यस जिल्लाबाट प्रातिनिधित्व गर्नुहुने र यस जिल्लामा जन्मि राष्ट्रिय राजनीतिमा आफ्नो प्रभावकारी उपस्थिति जनाउनुहुने माननीय प्रदेश सांसदज्यूहरु, माननीय प्रदेश मन्त्रीज्यूहरु, माननीय संघीय सांसदज्यूहरु, माननीय संघीय मन्त्रीज्यूहरु र सम्माननीय सभामुखज्यू**संगको औपचारीक तथा अनौपचारीक छलफल तथा राय सुझालाइ समेत मध्य नगर गरी यो नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्ने ईमान्दार प्रयास हामिले गरेको छौं । यसर्थ यो नीति तथा कार्यक्रममा सबै बर्ग, जात, पेशा, धर्म, लिङ्ग, क्षेत्र र समुदायको अपनत्व रहनेछ भन्ने कुरामा हामी सचेत रहेको छौं ।

संघीयता र स्थानीय सरकार मार्फत घरघरमा अधिकार गाउँगाउँमा सिंहदरबार, हाम्रो गाउँ हामी आफैं बनाऔं जस्ता सिद्धान्तहरुलाई मुर्तरुप दिने जिम्मेवारी सहीत आ.ब ०७४/७५ देखी हामी निरन्तर लागी रहेका छौ । यो हाम्रो लागि अबसर र चुनौति दुवै हो । अधिकार, स्रोत साधन, बजेट, उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता समेत स्थानीय तहमा स्थानान्तरण भई तल्लो निकायलाई अधिकारसम्पन्न बनाउने प्रयास गरिएको छ, जुन स्वागतयोग्य छ । हामीलाई यो अवस्था सम्म ल्याउने प्रमुख वैधानिक आधार नेपालको संविधान २०७२, निर्माण तथा कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष एवं अपत्यक्ष ढंगले भूमिका खेल्नुहुने सबैलाई धन्यबाद दिन चाहन्छु ।

रुन्टीगढी गाउँपालिकाको स्थानीय सरकारले यस गाउँपालिकामा सर्वसाधारण जनताले प्रत्यक्ष अनुभुत गर्ने, पिछडीएको वर्ग, समुदाय तथा क्षेत्रको उत्थान तथा मूल प्रवाहिकरण हुने, आम्दानीका श्रोतहरुमा वृद्धि हुने, रोजगारी सृजना हुने, गाउँपालिकाको बहु आयामीक पहिचान स्थापित हुने, कृषि पर्यटन तथा उत्पादनमा वहु आयामीक र व्यवसायीक विकासमा योगदान पुग्ने प्रकृतिका योजना तर्जुमा गर्ने, सहभागितामूलक योजना तर्जुमाका साथै कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष सहभागी गराउने, मागमा आधारित र यस क्षेत्रको माटो तथा हावापानी सुहाउँदो कार्यक्रम एवं विकास गतिविधिहरु सञ्चालन गरी यस क्षेत्रका जनताको गरिवी न्युनीकरण गर्ने प्रमुख नीति लिइएको छ ।

उपस्थित सम्पुर्ण महानुभाव हरु

गाउँपालिकाले स्वीकृत गरेको नारा कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार रुन्टीगढी समृद्धिको आधार लाइ मुख्य आधारशीलाका रुपमा ग्रहण गर्दै आगामी आर्थिक वर्षका लागि कृषि, पर्यटन र पूर्वाधारमा देहाए बमोजिमको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति माग्दछु ।

(क) कृषि तथा पशु सेवा नीति तथा कार्यक्रम :

- गाउँपालिका अन्तर्गका नौवटै वडाहरुमा कृषि तथा पशु उत्पादनको सम्भावनालाई व्यवसायीककरण गर्न विभिन्न दातृ निकायसंगको साझेदारीलाइ निरन्तरता दिदै कलस्टर पहिचान गरी योजनाबद्ध तरीकाले कृषि उत्पादनमा लगानी र उत्पादन वढाउने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- प्रमुख बालीहरुको उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुने नेपाल सरकारको नीतिलाई आत्मसात गर्दै थोपा तथा कुलो सिँचाई, मलखाद, बीउ विजनको उपलब्धता तथा अनुदानमा उल्लेख्य सुधार गरिनेछ ।
- उपयुक्त मूल्यश्रृंखला स्थापित गर्दै कृषले आफ्नो उत्पादनको उचित मूल्य र बजारमा पहुँच स्थापित गर्ने सुनिस्चतिता गर्न विचौलियाहरुको उपस्थितिलाइ निरुत्साहित गरिने छ । यसका लागि समुदाय, कृषक, निजी क्षेत्र, सहकारी, प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसंग साझेदारी गर्दै जाने नीति लिइने छ ।
- प्राङ्गगारीक खेती विस्तार गरी यस गाउँपालिको उत्पादनलाइ बजारमा निर्यात गर्न ब्रान्डीङ्ग गरिने छ । कम्तिमा दुई वटा कलस्टर लाई अर्ग्यानिक कलस्टर घोषण गरिने छ ।
- गाँउपालिका भित्र पशु तथा कृषि उपज सकंलन केन्द्र तथा तरकारी वालीका विरुवा उत्पादन गर्नकासाथै खेती स्थल देखि बजारसम्म कृषि सडकको विस्तार गरी कृषकहरुको वजार पहुँच बढाउने र कारोवार लागत घटाउने नीतिलाई आत्मसाथ गरिने छ ।

- सामुहिक खेतीलाइ प्रर्वद्धन गरिने छ। यस कार्यक्रममा सहभागी हुने कृषकहरुका लागी अनुदान तथा कृषि विमा गर्ने नीति अवलवन गरिने छ।
- कृषि तथा पशु बिमा कार्यक्रम सम्वन्धि संघीय सरकाले लिएको नीतिलाइ यस गाउँपालिका अन्तर्गत पनि लागु गरिने छ। उक्त कार्य कृषक सचेतना अभियान मार्फत अघि बढाइने छ। यस वर्ष कम्तिमा ४ कलस्टरका कृषकहरुकालागी यस कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- छिमेकी स्थानीय तह र प्रदेश सरकारको साझेदारीमा गाउँपालिका तथा जिल्लाका अन्य क्षेत्रका कृषि उत्पादनलाइ व्यवस्थित गर्न सीत भन्डारण निर्माण गर्ने कार्य यसै आबबाट सुरुवात गरिने छ।
- गाँउपालिका भित्र नगदे वाली तथा तरकारी बालीको पकेट क्षेत्रहरुको सम्भाब्य क्षेत्रको पहिचान गरिनेछ। साथै गाउँपालिका भित्र **कागती उत्पादन र एभोगाडो** उत्पादनलाइ व्यवसायीकरुपमा अघी बढाइने छ।
- आधुनिक प्रविधियुक्त कृषि कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गरिने छ । गाउँ पालिका भित्रका करीव पशुपंछी पालन र कृषिमा लगानी बढाउदै अण्डा,मासु,तरकारी, दुध र खाद्यान्नमा आत्मनिर्भरहुने कार्यक्रमलाई अगाडि वढाइने छ। **कृषकसंग हातेमालो** कार्यक्रम अन्तर्गत गाउँपालिका भित्रका ३० अगुवा कृषक, समुह वा सकारीहरुलाइ हरुलाइ ८० प्रतिशत अनुदानमा उन्नत गाई वितरण, वोयर बोका तथा उन्नत भैसिं वितरण गरिने छ।
- तरकारी **खेतीमा IPM प्रविधिलाई** प्रोत्साहन गरीनेछ।
- कृषि पकेट क्षेत्रको अवश्यकता र अगुवा कृषकहरुको उत्पादन क्षमता बृद्धि गर्न एक वडा एक सिंचाई योजना निर्माण गरिने छ।
- लसुन तथा अदुवा उत्पादनलाइ अझ वढि व्यवसायीक वनाउनु प्राथमिकताकासाथ कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- यस गाउँपाकि अर्न्तगत वडा नं. ७ को ग्वारखोला किनाराका वेसी क्षेत्रका संभावीत पकेट क्षेत्रलाई तरकारी वीउ उत्पादन केन्द्रका रुपमा विकास गरिने छ।
- वडा नं. १ र ३ का तल्लो क्षेत्रमा मह उत्पादन पकेट क्षेत्रका रुपमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- **कृषकका लागि प्रविधि हस्तान्तरण** कार्यक्रम अन्तर्गत गाउँपालिका भित्रका नौवटै वडाका पकेटक्षेत्र भित्रका अगुवा कृहरुलाइ हाते ट्रयाक्टर लागाएतका आधुनिक सामग्री वितरण कार्यक्रम संचालन गरिने छ। उक्त कार्यक्रम ८० प्रतिशत अनुदानको व्यवस्था गरिने छ।

(ख) पूर्वाधार नीति तथा कार्यक्रम :

- यस क्षेत्रको पहिचान, समृद्धि र आवश्यक्ता वोधोगरी आगामी आव २०७६/०७७ देखि सुरुवात गर्ने गरी **अध्यक्ष रुन्टीगढी गौरवका आयोजनाहरु** संचालन गर्ने नीति लिएको छ। उल्लेखित कार्यक्रम संचालन गर्दा दातृ नीकाय, प्रदेश सरकारको होलेरी स्याटेलाईट शहर कार्यक्रम तथा संघीय सरकारसंगको साझेदारीमा सम्पन्न गर्ने नीति अवलम्वन गरिने छ।

देहाय :

१) होलेरी जुरनेटा शहरी विकास कार्यक्रम।

२) रुन्टी क्षेत्र वृहत्तर विकास कार्यक्रम। (सडक तथा अन्य पूर्वधार)

३) रुन्टीगढी सुरक्षित जनता आवास कार्यक्रम

४) होलेरी एकिकृत विकास कार्यक्रम

५) शिक्षित नानी, शिक्षामा लगानी

   ५.१ भिमसेन मावि सैबाङ (पूर्वाधार तथा अन्य व्यवस्थापकीय सुधार)

   ५.१ महेन्द्र बा.वि. होलेरी (पूर्वाधार तथा अन्य व्यवस्थापकीय सुधार)

- संघीय सरकाराबट प्राथमिकताका साथ निर्माण भैरहेको सहिद मार्ग र प्रदेश सरकारबाट पूर्व पश्चि निर्माण प्रस्ताव गरिएको जीवराज कृष्णसेन मार्गले गाउँपालिकालाइ वीच भागबाट चीरेर गएको र होलेरी बजारलाइ दुवै सडकले प्लस विन्दुका रुपमा क्रस गरेको हुदा उक्त दुइ सडकलाइ गाउँपालिकाको मुख्य सडक पूर्वाधारको रुपमा लिदै उक्त सडकहरुसंग जोडीनेगरी अन्य सहायक सडक निर्माण गर्दै लगिने छ।
- रुन्टीगढी गाँउपालिकाको दश वर्षे रननैतिक विकास योजना निर्माण गरि आगामी दश वर्षभित्रमा रुन्टीगढी गाँउपालिकाले संचालन गर्ने विकासका र लागानीका क्षेत्रहरुको स्पस्ट पहिचान गरिने छ।
- छरिएर रहेको वस्तीहरुमा राज्यले उपलब्ध गराउनु पर्ने सेवासुबिधा उपलव्ध गराउन कठीन र खर्चिलो भएको, भौगोलिक हिसबले कम्जोर स्थानमा रहेका वस्तीहरुलाइ स्थानान्तरण गरिने नीति लिइने छ। नमुनाका रुपमा आगामी आ.ब.मा गाउँपालिका भित्र सम्भावीत स्थानमा नमुना एकृित वस्ति स्थापनाका विषयमा सम्भाब्यता अध्ययन गरिने छ।
- स्थानीय तहमा एकिकृतरुपमा सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्न एकल सेवा विन्दु अवधारण बमोजिम पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ।
- शहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड, २०७२ को पूर्ण पालनामा जोड दिईनेछ। आवश्यक कार्यविधि तर्जुमा गरी यसैआव देखि कार्यन्वयनमा लगिनेछ। गाउँपालिका अर्नात निर्माण भएका भवनहरुको अभिलेखिकरण र नयाँ निर्माण हुने भवनहरुको नक्सा पास गरी निर्माण इजाजत पत्र दिने कार्यको सुरुवात गरिने छ।
- सयुंक्त लगानीमा निर्माण गर्न सकिने अतिथि गृह, प्राविधिक शिक्षालय, प्राकृतिक उपचार केन्द्र जस्ता परियोजना संचालन गर्न सम्भाव्यता अध्यन गरिने छ।
- यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका होलेरी बजार,चौखे बजार ,सुर्पाल बजार र गौरीनेटा बजार लाई व्यवस्थित शहर बनाउन पहल गरिनेछ। उल्लेखित बजारहरुको डिपिआर निर्माण कार्य सुरु गरिने छ। माथि उल्लेखित भए बमोजिम यसको सुरुवात होलेरी बजार क्षेत्रबाट गरिने छ।
- बजार क्षेत्र भित्र सौर्य सडक वत्ति जडान गरिनेछ। यसका लागि प्रदेश मन्त्रालय र संघीय जलश्रोत, सिंचाइ तथा उर्जा मन्त्रालयसंगा साझेदारी गरिने छ।
- गाउँपालिका बजार क्षेत्र भित्रका घरहरुमा क्रमश: कलर कोड कार्यक्रम लागु लागु गर्ने र हरेक घरमा कलरमा एकरुपता लिइ शहरको सौन्दर्यता बढाइनेछ। जसले पर्यटन पर्वद्धनमा सहयोग गर्नेछ भन्ने विश्वा लिएको छ।
- गाउँपालिका भित्र निर्माण गरिने दश लाख भन्दा माथिका योजनाहरुको डि.पी.आर. निर्माण गरि मात्र संचालन गरिने छ।
- गाउँ पालिकाका प्राथमिकतामा रहेका सडक, खानेपानी, सिंचाई र फोहोर व्यवस्थापन लगायत क्षेत्रको सम्भाव्यता अध्ययन गरी योजना बैंक निर्माण गरेर योजना कार्यन्वयनका लागि प्रदेश मन्त्रालय, संघीय मन्त्रालय तथा अन्य दातृ निकाय संगको साझोदारीलाइ प्राथमिकता दिइने छ।

- गाउँपालिका भित्र संचालन हुने सबै प्रकारका खानेपानी योजनाहरुमा एक घर एक खानेपानीको धारा नीतिलाई लागु गरिनेछ । होलेरी खानेपानी योजनालाइ आगामी आ.ब.को मध्य सम्ममा उपभोक्तालाइ हस्तान्तरण हुने गरी द्रुत गतीमा मिर्नाण कार्य सम्पन्न गर्न सहजिकरण गरिने छ ।
- ३ वर्षभित्र रुन्टीगढी गाँउपालिकाका भित्रका सवै घरमा बिजुली बत्ति पुऱ्याउने लक्ष्य अनुरुप आगामी २ वर्ष भित्र सबै बस्तिहरुमा विद्युतिकरण गरिनेछ ।
- मुख्य वजार क्षेत्र भित्र क्रमशः सडक सुधार गरि चौडा गर्दै, ढल तथा नाला निर्माण कार्य थालनि गरिने छ ।
- गाँउपालिका भित्रका पूर्वाधार निर्माण गर्दा वडास्तरीय, नगरस्तरीय र प्रदेश/संघस्तरीय योजना गरी ३ तहमा वर्गिकरण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । साथै योजनाहरुलाइ तत्काल गर्नुपर्ने, वहु वर्षियरुपमा गर्नुपर्ने र आवधिक रुपमा गर्नुपर्ने गरी प्राथमिकी करण गरिने छ ।
- पूर्वाधारका योजनाहरुबा टकटाइने कन्टेनजेन्सीबाट २.५ प्रतिशत बजेट मर्मत सम्भार कोषमा राखिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका यातायातलाई व्यवस्थित र सुरक्षित वनाईनेछ । साथै मापदण्ड तोकि रुट परमिटको व्यवस्था गरिनेछ । आगामी आब देखि होलेरी बजारको यातायात पार्किङलाइ व्यवस्थित गर्दै होलेरी बजारमा बसपार्क निर्माण गरिने छ । सडकमा हुदै आएका पार्किङ निषेध गरिने छ ।
- छिमेकी स्थानीय तहहरुसंगको साझेदारीमा पूर्वाधारका विभिन्न योजना तथा कर्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- वडा कार्यालय भवन नभएका वडामा कार्यलय भवनको निर्माण गर्ने कार्य आगामी आ.ब.मा समेत निरन्तरता दिइनेछ ।

<u>ग) पर्यटन नीति तथा कार्यक्रम :</u>

- रुन्टीक्षेत्रको बृहत गुरुयोजना आगामी आ.ब.मा निर्माण गरि भौतिक पूर्वाधार निर्माणको कार्य अगाडी वढाइने छ । उल्लेखित कार्यक्रमका लागि बजेट पूर्वाधार शिर्षकबाट विनियोजन गरिने छ ।
- आन्तरिक एवं वाह्य पर्यटक भित्रयाउन सहयोग पुग्ने प्रकृतिका प्रचारात्मक र प्रवद्धानात्मक कार्यक्रम संचालन गरिने छ । पर्यटकको होलेरी बसाइको समय लम्ब्याउन होटल व्यवसायी, यातायात व्यवसायी तथा बजारवासीहरुलाइ विभिन्न अभिमुखिकरण तालिमहरु प्रदान गरिने छ ।
- होलेरी क्षेत्रमा रहेका पर्यटकीय क्षेत्रहरु स्वर्गद्वारी महाप्रभुको तपो भुमि तथा ऐतिहाँसिक गढी रहेको गढी क्षेत्र, भारत देखिने मुरुल्ले लेक, शिव पार्वती गुफा, पहिलो पटक प्रहरी चौकि आक्रमण गरी जनयुद्ध सुरु भएको स्थान, शान्ति प्रकृया सुरुभएपछि जनमुक्ति सेनाहरु बसेको क्यान्टोमेन्ट, द्वन्द्वको समयमा निर्माण सुरु भइ हाल यस क्षेत्रको मेरुदण्डको रुपमा रहेको सहिद मार्ग लगाएतका क्षेत्रको समुचित र समग्र विकासका लागि डिपिआर निर्माण पर्यटन पर्वद्धनको कार्य तिव्ररुपमा अगाडी वढाइने छ । गढिलेक क्षेत्रलाइ पुरातत्व विभागसंगको साझेदारीमा
- तत्कालीन द्वन्द्व, प्राकृतिक सुन्दरता, सांस्कृतिक सम्पदा, मेला पर्वहरु तथा स्थानीय रिति रिवाजको संरक्षण तथा प्रर्वद्धनका लागि खुला संग्रालयको अवधारण अगाडी सारिएको छ । यस अवधारण बमोजिम आगामी आ.ब.बाट पूर्वाधार निर्माणको कार्य गरिने छ ।
- गाउँ पालिका अन्तर्गत विभिन्न वडाहरुमा रहेका पर्यटकीय क्षेत्रहरु मछिन्द्रनाथ गुफा,उमा गढीलेक, मैचन्ने सिद्धेश्वरी लेक, चिन्नेथान लेक, राङजात वाखधुरी लेक लगायतका पर्यटकीय क्षेत्रहरुको विकास गरिनेछ ।
- आन्तरिक पर्यटनका लागि वाडा नं. ६ मा निर्माणधिन अवस्थामा रहेको शान्ति पार्क निर्माणका लागि बजेट विनियोजन गरिने छ ।
- स्वर्गद्वारी दर्शन र यस क्षेत्रमा रहेका अन्य पर्यटकीय क्षेत्रहरुको भ्रमणमा आउने पर्यटकका लागि वडा नं. ९ को चिन्नेपानी गाउँ, वडा नं. ५ को सैबाङ गाउँ, वडा नं. ४ को मसिना गाउँ र वडा नं. ६ को निगालपानि गाउँमा घरबास कार्यक्रम (होमस्टे) को सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ । आगामी आ.ब. देखि कम्तिमा रुन्टी र स्वर्गद्वारीलाइ लक्षित गरी २ वटा होमस्टे संचालन गरिने छ ।
- विश्व सूचनाको युगमा प्रवेश गरेको यो सताव्दीमा रुन्टीगढी क्षेत्रको पर्यटकीय संभावनालाइ विश्व सामु चिनाउनु होलेरीमा होलेरी पर्यटन सूचना केन्द्र आगामी आ.ब. देखि संचालन गरिने छ र उक्त सुचना केन्द्रका लागि वजेट विनियोजन गरिने छ ।
- संघीय सरकारले आगामी सन् २०२० मा मनाउन लागेको नेपाल भ्रमण वर्षलाइ रुन्टीगढी गाउँपालिकाले समेत भव्यताका साथ मनाउने गरी कार्यक्रम तय गरिने छ । **हामीले हेर्नुपर्छ हाम्रो गाउँ, रुन्टीगढी घुम्न गाउँ** भन्ने नाराका साथ सन २०२०मा पर्यटकलाइ रुन्टीगढी क्षेत्रमा भ्रमण गर्न प्रेरित गर्न सहयोग पुग्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ । यसका लागि बजेट विनियोजन गरिने छ ।
- आगामी आ.ब.मा माउन्टेन साइकिलिङ, प्यारागालाइडीङ र रक कलाइमिङ जस्ता साहसिक खेलहरुको सम्भाव्यता अध्ययत गरिने छ । यि मध्य सम्भावित कुनै एक खेलको राष्ट्रिय प्रतियोगिता संचालन गरिने छ ।
- यस क्षेत्रको कृषि उत्पादन, संस्कृति, संस्कार, रितिथिति र भेष भुषाको सर्म्वद्धन र यस क्षेत्रमा रहेका जडीबुटीहरुको प्रर्वद्धन हुनेगरी वर्षको सुरुवातमा **रुन्टीगढी कृषि तथा जडिबुटी महोत्सव २०७६** संचालन गरिने छ ।
- पर्यटकीय शुनदरता र यस क्षेत्रको बहुआयामिक महत्वलाइ व्यापक गर्न विद्युतिय तथा छामा माध्ययमबाट विभन्न प्रचार सामग्री तयार गरिने छ । हिन्दी, नेपाली र अंग्रेजी भाषामा पोस्टर, बुकलेट, भिडीयो डकुमेन्ट्री निर्माणको काम गरिने छ ।
- यस क्षेत्रको लोकप्रिय संस्कृति तथा परमपराको अध्ययन गरिने छ । वडा नं. ९ मा रहेको लोपउन्मुख जाती **कुसुण्डाको** संरक्षण तथा भाषा र भेष भुषा जर्गेनागर्ने कार्य गरिने छ ।
- नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० को अवसरमा एक्सप्लोर रुन्टीगढी २०२० कार्यक्रम संचालन गरिने छ । वर्षभरी रुन्टीगढी क्षेत्रलाइ क्यामेराम कैद गरेर काठमाण्डौमा देशी विदेश संचारकर्मी, नेपाल सरकारका उच्च पदस्थ व्यक्तिहरु तथा विज्ञहरुको सहभागीता एक्जीभिसन गरिने छ । यस कार्यमा पर्यटन वोर्ड र मन्त्रालयहरुसंग साझेदारी गरिने छ । साथै विभिन्न **संचार माध्यमहरुमा तस्वीर चित्रहरु फिचरहरु प्रकाशन गरिने छ ।**
- होलेरी क्षेत्रलाइ हिल स्टेसनका रुपमा विकास गर्दै लगीने छ । यस क्षेत्रमा सुविधा सम्पन्न होटेल, रेस्टुराँ तथा रिसोटहरु संचालन गर्नका लागि निजी क्षेत्रसंग साझोदारी गरिने छ ।
- **स्वर्गद्वारी महाप्रभुको जीवनसंग जोडीएका सम्भावनाहरुलाइ उजागर तथा सदुपयोग गर्दै पर्यटन विकासको बहुआयामीक संभावनालाई सदुपयोग गरिने छ । यसका लागि बजेट विनियोजन गरिने छ ।**
- **यस गाउँपालिकामा विद्यमान धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरुलाई स्वर्गद्वारी तथा दाङ र सल्यान तथा छिमेकी अन्य जिल्लासंग आवद्ध गरि पर्यटन सर्किटको रुपमा विकास गरिने छ ।**

- **होलेरीलाइ रिफ्रेस सेन्टर , कन्फ्रेन्स हव, अर्गानिक टेष्टसेन्टर, प्राकृतिक उपचार केन्द्र तथा आध्यात्मीक साधाना स्थलको रुपमा योजना तयारी गरी कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।**
- **आगामी वर्ष रुन्टीमा महा यज्ञ तथा होलेरीमा नेपाल आध्यात्म सम्मेलन २०७६ आयोजना गरिने छ । जसले यस क्षेत्रको धार्मिक पर्यटनको क्षेत्रको विकासमा उल्लेख्य सहयोग गर्ने छ भन्ने विस्वास लिइएको छ ।**

उपस्थित सम्पुर्ण महानुभाव हरु

हामीले मुख्य प्राथमिकताकारुपमा निर्दिष्ट गरेका पूर्वाधार विकासका क्षेत्रहरु कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार जस्तै सामाजिक विकासको क्षेत्र पनि उस्तै महात्वपूर्ण र आधारभूत आवश्यकतामा पर्दछ । शिक्षा, स्वास्थ्य, महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा लक्षित वर्गको उन्नती र प्रगति विना पूर्वाधार विकासको मात्र कल्पणा गर्न सकिदैन भन्ने तथ्यलाइ गाउँपालिकाले आत्मसाथ गरेको छ । यसै तथ्यलाइ आधार मान्दै देहाय बमोजिमको नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्ने अनुमति माग्दछु ।

(घ) स्वास्थ्य नीति तथा कार्यक्रम :

- अस्पताल सम्म सबैको पहुँच होस भन्ने अभिप्रायका साथ आगामी वर्ष गाउँपालिकाले आवश्यक विधि वनाएर एम्बुलेन्स संचालन गरिने छ ।
- एक वडा एक नमुना स्वास्थय चौकि संचालनको लागि बजेट विनियोजन गरिने छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत पूर्वाधार विकास तथा जनशक्ति विकासमा जोड दिइने छ । यसको सुरुवात वडा नं. ४, ५ र ६ बाट गरिने छ । साथै गाउँपालिका बाट स्थापना गरिएका सामुदयिक स्वस्थय केन्द्र हरुको पूर्वाधार सुधार गरिने छ ।
- दुर्गम र विकट क्षेत्रहरुमा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ स्थापना गर्ने गत आ.ब.को कार्यक्रमलाइ निरन्तरता दिइने छ ।
- संचालनमा रहेका बर्थिङ सेन्टरहरुमा आवश्यक पूर्वाधार तथा स्वास्थ्यकर्मीहरुको व्यवस्था गरिनेछ ।
- महिला स्वंसेबिकहरुलाइ प्रोत्साहन स्वरुप खाजा तथा यातयात खर्च ब्यबस्था मिलाइने छ ।
- गाउँपालिकाको केन्द्रमा रहेको प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको भौतिक पूर्वाधार तथा जनशक्ति विकासमा प्रथमिकता दिइने छ ।
- स्वास्थ्य र सरसफाई सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गरी HIV/AIDS , लागू पदार्थ तथा दुर्व्यसनी, धुम्रपान, मध्यपान प्रयोगलाइ गाउँ वस्तिहरुमा निरुतसाहीत गरिने छ । यस कार्यमा महिला समुह, महिला स्वास्थय स्वयंसेविका, आमा समुह, वाल कलव, युवा क्लवहरुलाई सक्रिय गरिने छ । यस कार्यमा विभिन्न स्वास्थ्य संस्था दातृ निकाय, गैरसरकारी संस्थाहरुहरु संगको सहयोग, समन्वय र साझेदारी गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै उमेर समुहका जनसख्याको आधारभूत व्यक्तिगत स्वास्थय विवरणको अभिलेख राख्ने गरी वजेट विनियोजन गरिने छ । **रोग विरुद्धको चेतना व्यक्ति व्यक्तिमा : रोगको उपचार वस्ति वस्तिमा**अभियान नौ वटै वडाहरुमा संचालन गरिने छ ।
- जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, असाहेय, सहिद परिवारको लागि निशुल्क अध्यक्ष स्वास्थय उपचार कोष स्थापना गरिने छ । कार्यविधि तयार गरि कोषको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- सुत्केरी उद्दार तथा प्राकृतिक प्रकोपबाट तत्काल उद्दार गर्ने कार्यमा सहजता होस भन्ने हेतु प्रत्येक वडामा हेलीप्याड निर्माणको कार्यक्र आगामी आ.ब.मा गरिने छ ।
- वालवालिका लाइ लक्षित गरि **पोषणयुक्त आहार : शिक्षा,प्यार र स्याहर**कार्यक्रम लागु गरिनेछ यस अन्तर्गत बालबालिकाको स्वास्थय, शिक्षा तथा पोषणमा सुधार गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- **सबै भन्दा पहिला विकासमा महिला** कार्यक्रम संचालन गरिने छ । यस कार्यक्रम अन्तर्ग समुदाय स्तरमा रहेका आमा समुहलाइ स्वास्थय उपचार, प्रसुति सेवा, किसोरी शिक्षा साथै वाल विवाह विरुद्ध लगाएतका सामाजिक अभियानहरुमा रुपमा परिचालन गरिने छ । उल्लेखित कार्यक्रका लागि वजेट विनियोज गरिनेछ ।
- **उपाध्यक्ष शुन्य होम डेलिवेरी** कार्यक्रमको घोषणा गरिने छ । उक्त कार्यक्रमलाइ आमा समुहलाइ परिचालन गर्ने नीति लिइने छ ।
- प्राथमिक स्वास्थय केन्द्र होलेरीमा आगामी आ.ब.देखि फार्मेसी संचालन गरिने छ । साथै उपचारमा सहजता होस भन्ने हेतु जेनेरेट तथा अन्य पूर्वाधारको व्यवस्था गरिने छ ।
- गाउँपालिकामा निर्माणधीण रहेको १५ शैया अस्पतालको निर्माण कार्य चाँडो सकी सेवा संचालन छिटो गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- गाउँपालिका केन्द्रमा एकवटा आयुर्वेद स्वास्थय उपचार तथा योग केन्द्र संचालनका लागि आवश्यक पहल गरिने छ । यसका लागि समवन्धित निकाय संग समन्वय तथा सझेदारी गरिने छ ।

(ङ) शिक्षा तथा खेलकुद नीति :

- **शिक्षीत नानी : शिक्षामा लगानी** कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत नौ वटै वडाहरुमा एक वडा एक नमुना विद्यालय संचालन गरिने छ । यस कार्यक्रमा समुदाय, विद्यालय प्रशासन, दातृनिकाय, प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकार संगको साझेदारी गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- **समुन्नत समाजको आधार शिक्षा क्षेत्रको सुधार** अभियान संचालन गरिने छ । यस अर्न्गत संचालन गरिने शिक्षक विद्यार्थिको क्षमता विकास, कक्षकोठा व्यवस्थित, विद्यालयको वातावरण सुधार, पूर्वाधार निर्माण लगाएतका कार्यक्रमका लागि प्रदेश सरकार, संघीय सरकार, दातृ निकाय तथा गैरसरकारी संस्थासंगको साझेदारीमा विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ । यसका लागि योजना निर्माण तथा कार्यान्वययनमा उलेख्य बजेट बिनियोजन गरिने छ ।
- पाठ्यक्रममा आधारित मैत्री शिक्षण सिकाइ कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- **अध्यक्ष प्राविधिक पूर्ण छात्रवृत्ति** कार्यक्रम अन्तर्ग वडाहरुको समन्वयमा सामुदायिक विद्यालयबाट एस.ई.ई. परिक्षमा उत्कृष्ट अंक प्राप्त गरेका दलित, जनजाती, महिला, सहिद परिवार तथा आर्थिक रुपमा अतिनै विपन्न रहेका नौ वडाका विद्यार्थी हरुमध्येबाट प्रत्यक वडाबाट १ जना र गाउँपालिका बाट १ जना गरी जम्मा १० जना विद्यार्थीलाइ पूर्ण असि छात्रबृतिमा जेटीए अध्यन गाराउने कार्यक्रम कार्यन्वयन गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै माध्यामिक विद्यालयहरुमा प्राविधिक विषयको पढाई सुरुवात गरिने छ । यस अन्तर्गत कृषि, पशु, सिभिल ईन्जिनियर,मेकानिकल, अटोमोबाईल, पब्लिक हेल्थ, अतिथि सत्कार, पर्यटन, तथा योगका विषयहरु प्राथमिकतामा राखिने छ ।

- प्राविधिक शिक्षा, Polytechnical Institute को स्थापना, मौजुदा मा.वि. र आधारभूत तहमा प्राविधिक शिक्षा सञ्चालन गर्न गत आव जस्तै लागि प्रोत्साहन गरिने छ ।
- नमुना घोषणा गरिएका विद्यालयहरुमा अंग्रेजी माध्यममा अध्यन अध्यापन कार्य सञ्चालन गर्ने गरी कार्यक्रम तय गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका शैक्षिक संस्थाहरुको शैक्षिक गुणस्तर सुधारका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका शिक्षा समिति र शिक्षा शाखाको व्यवस्थापन तथा कार्य सम्पादनको स्तर सुधार गर्दै लगीने छ ।
- यस रुन्टीगढी गाउँपालिका भित्र क्याम्पस स्थापनाको लागी पहल गरिने छ ।
- गाँउपालिका भित्रका विद्यालय तथा शिक्षकहरुको गुणस्तर वृद्धि गर्न तालिमको, भ्रमण, अवलोकान आदिको व्यवस्था गरिने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुका प्रधानाध्यापक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति तथा अभिभावक र अन्य सरोकारवाल निकायको साझा अभियानका निमित्त राष्ट्रिय स्तरका विज्ञहरुको सहजिकरणमा प्रत्यक चार महिनामा सेमिनारहरु संचालन गरिने छ ।
- **सबैका लागि र सधैका लागि शिक्षा** भन्ने नारालाई मूर्तरुप दिन विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका अन्तर्गतका कम्तिमा नौवटा विद्यालयहरुमा प्रविधि सहयोग तथा कम्प्यूटर ल्याव स्थापनामा सहयोग गरिने छ । यसरी प्रविधि सहयोग गर्दा नमुना विद्यालयहरुलाइ प्राथमिकतामा राखिने छ ।
- गाउँपालिकाका तिन स्थानमा इन्टरनेट, कम्प्यूटर र पुस्तक सहितको सामुदायिक अध्ययन केन्द्र संचालन गरिने छ ।
- यस क्षेत्रका विद्यार्थीका लागि लोकसेवा तयारी कक्षाहरु संचालन गरिने छ ।
- प्र.अ.र विद्यालय व्यवस्थापन सममितिका अध्यक्षहरुसँग कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका सबै विद्यालयहरुमा प्राथमिक उपचारक कर्णरको स्थापना गरिने छ ।
- दलित, विपन्न, असाहेय बालबालिकाहरुलाइ पोषाक तथा शैक्षिक सामग्री वितरण गरिने छ ।
- विपन्न वर्गका जेहन्दार विधार्थि लाई विभिन्न प्राविधिक विषयहरुमा छात्रवृति प्रदान गरिने छ ।
- होलेरीमा क्याम्पस स्थापना गरिने कार्यलाइ प्राथमिकताका साथ अगाडी वढाइने छ ।
- एक वडा एक खेलमैदानको निर्माण कार्यको थालनि गरिने छ ।
- समग्र खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागि **एक वडा एक खेल मैदान**को नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- खेलकूदको समूचित विकास गर्न गाउँपालिका स्तरीय खेलकूद समिति निर्माण गरिने छ । सगैं पूर्वाधारको निर्माण,प्रशिक्षण र प्रतियोगिता आदिको आयोजना गरिनेछ ।
- विगत आ.ब. देखि संचालन हुदै आएको विद्यालय स्तरीइ रुन्टीगढी रनिङ्गसिल्डलाइ निरन्तरता दिईने छ ।
- गाउँपालिकाको केन्द्र होलेरीमा एक वहु उपयोगी खेल मैदान निर्माणकार्य अगाडी वढाइने छ ।

(च) समावेशी/लक्षित नीति तथा कार्यक्रम (अपाङ,जेष्ठ नागरिक,महिला, दलित, जनजाती, सहिद वपरिवार,युवा,बालबालिका)

- आगामी ५ वर्ष भित्र यस गाउँपालिकालाई बालविवाह मुक्त गाँउपालिका धोषणा गर्न पहल गरिने छ । आगामी ३ वर्ष भित्र यस गाँउपालिकालाई पूर्ण पोषणयुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्न पहल गरिने छ ।
- शहिद परिवार,बेपत्ता परिवार,घाइते तथा अपाङ्ग र द्वन्द्व पिडितहरुका लागि विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- लोपोन्मुख जातीहरु (कुसुन्डा) संरक्षणको कार्यक्रम सुरु गरिने छ । ,दलितहरु, महिला, फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरु र जनजातीका लागि आयाआर्जन मुलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- **भिन्न क्षमता समान अवसर** कार्यक्रम संचालन गरिने छ । यस अन्तर्गत दृष्टि विहिन तथा अपाङ्ग हरुका लागि छात्रबृती, आयआर्जन मुलक सहयोग तथा क्षमताविकासका कार्यक्रम संचालन गरिने छ । यो कार्यक्रम यस गाउँपालिकाका नौ वडै वडाहरुमा संचालन गरिने छ ।
- **सबै भन्दा पहिला विकासमा महिला** कार्यक्रम अन्तर्गत नौ वटै वडाका महिला समुह तथा सहकारी हरुलाइ सामाजिक अभियानमा जोडीने छ । महिला समुहहरुको क्षमता विकास तथा समुह सुदृढीकरणका लागि विज्ञहरुबाट चौमासिक अभिमुखिकरण तथा प्रशिक्षण संचालन गरिने छ ।
- बालबालिकाको चौतर्फी विकासका लागि प्रतियोगितात्मक, मनोरञ्जनात्मक र साहसिक कार्यक्रमहरुसञ्चालन गरिनेछ ।
- बालमैत्री पूर्वाधार हरु निर्माण गर्न अभियान संचालन गरिने छ ।
- जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम संचालन गरिने छ । होलेरी जेष्ठ नागरिक विश्राम गृह संचालन गरिने छ । यसका लागि बजेट विनियोजन गरिने छ ।
- अनाथ बालबालिका तथा एकल महिलाहरुका लागी **सहारा** कार्यक्रम संचालन गरिने छ । यसको लागि बजेट व्यवस्था गरिने छ ।
- हिंसा पिडित महिला तथा वालबालिका का लागि होलेरीमा अल्पकालिन सुरक्षित आवास गृह संचालन (सेफ हाउस) संचालन गरिने छ ।

(छ) वन तथा वातावरण निती तथा कार्यक्रम :

- **एक वडा एक नमुना वन** कार्यक्रम संचालन गरिने छ । वन उपभोक्ता महासंघ, वन डिभिजन तथा सव डिभिजन कार्यलय हरुको सझेदारी तथा समन्वयमा यो अभियानलाइ तिव्रता दिइने छ । यसका लागि बजेट समेत व्यवस्था गरिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका विभिन्न सामुदायिक तथा सरकारी वनहरुमा गुँरास फुल्ने, काफल लगाएतका बन्य फलहरु फल्ने र जंगली जनावर तथा पशु पक्षि प्रसस्त पाइने भएकाले यसको संरक्षणका लागि **संरक्षण क्षेत्र घोषणा गर्ने** प्रकृया अगाडी वढाइने छ । यसका लागि सम्वन्धित निकायमा साझेदारी र समन्वय गरिने छ पर्याय पर्यटनको कार्यक्रम संचालन गरिने छ । यस अर्न्तत यस आ.बमा लागि सुरु भएको गुँरास संरक्षण अभियान **(गुँरास गार्डेन)** लाइ व्यवस्थीत रुपमा अगाडी वढाइने छ । यसका लागि उल्लेख बजेट विनियोजन गरिने छ ।

- सफा र हरियाली गाँउपालिका निर्माणका लागि हरित सडक, वृक्षारोपण, कार्य संचालन गरिने छ । गाउँपालिकाका मुख्य बजार क्षेत्रको सडक किनारामा रुख रोप्ने कार्यलाइ तदारुकताकासाथ सुरु गरिने छ । **मेरो सहर हरियो सहर** अभियान अन्तर्गत प्रत्यक घर धनीले आफ्नो घर अगाडी दुई वटा रुखका विरुवा र फुल रोप्ने अभियान तिब्रताकासाथ अगाडी बढाइने छ ।
- पहिरो तथा वाढी जान सक्ने स्थानहरुको पहिचान गरि बाँसद्धारा तटवन्धन निर्माण गरिने छ ।
- जडिबुटी पकेट क्षेत्रहरुको पहिचान गरिने छ । यसको विकासका लागि बजेट विनियोजना गरिने छ । जडिबुटी बाट उत्पादन हुन सक्ने विभिन्न स्थानीय उत्पानहरुलाइ प्रोत्साहन गर्ने नीती लिइने छ ।
- गाउँपालिकाबाट सडक तथा अन्य पूर्वाधार निर्माण गरेका योजना स्थलहरुमा अमलिसो लगाएतका भुक्षय रोक्ने विरुवाहरु लागाइने छ । यस कार्यका लागि वजेट विनियोजन गरिने छ ।

(ञ) सरसफाई नीति तथा कार्यक्रम

- Zero Waste प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाई फोहोर व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- सन २०२१ सम्म गाउँपालिकालाइ पूर्ण सरफाई युक्त गाउँपालिका घोषण गर्ने लक्ष्य लिईएको छ । यस अक्ष पुरा गर्नका लागि विभिन्न निकायसंग साझेदारी गरिने छ ।
- कुखुरा तथा बंगुर फर्महरु संचालनको अनुमति दिदाँ वजार आवास तथा वस्ती क्षेत्रबाट टाढा मात्र संचालन हुने गरी अनुमती दिइनेछ ।
- बजारक्षेत्रलाई क्रमशः प्लाष्टिक मुक्त क्षेत्र घोषणा गर्दै लगिने छ र गाउँपालिकाको कार्यालय र नौवटै वडा कार्यलयहरुलाई पलास्टिक पुक्त कार्यालय घोषणा गरिएको छ ।
- आगामी २ वर्ष भित्र भान्साकोठा धुवाँ मुक्त गाउँपालिका घोषणा गरीने छ ।
- यस आ.ब.मा निर्माण भएको सरसफाई योजनालाइ आगामी आर्थिक वर्षमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
- पुर्ण सरसफाई गाउँपालिका घोषणाका लागि विभिन्न पर्वद्धनात्मक, प्रचारात्मक, अभियानात्मक कार्यक्रम हरु संचालन गरिने छ । सरोकारवाला निकायहरुको संलग्नतामा अन्तर जिल्ला अवलोधन भ्रमण तथा सिकाई कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
- होलेरी वजार तथा अन्य बजारक्षेत्रबाट उत्पादित फोहरलाइ मोहरमा वदालौं भन्ने अभियानका साथ गल्ने फोहर र नगल्ने फोर छुट्टाछुट्टै संकलन गरी गल्ने फोहरबाट कम्पोष्टमल उत्पादन तथा नगल्ने फोहरको उचित व्यवस्थापनका लागि ल्यान्डफिल साइटको उचित व्यवसाथापन गरिने छ । यस कार्यका लागि बजेट विनियोजन गरिने छ ।
- होलेरी बजार सरसफाईको अभियानलाई अझै व्यवस्थित रुपमा संचालन गरिने छ । फोहर संकलन तथा ढुवानीका लागि यस आ.ब.मा संचालन हुदै आएको कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।

(ट) आन्तरिक आय वृद्धि/कर/राजश्व परिचालन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमः

- आगामी आ.ब सम्म यस गाउँपालिका भित्रका सम्पुर्ण व्यबसायी लाइ भ्याट र पानमा आबद्ध हुन पहल गरिने छ ।
- आन्तरिक आय बढाउनु दर घटाउँ दायरा बढाउँ अभियान संचालन गरिने छ ।
- आन्तरिक आय वृद्धि गर्नका लागि राजश्व सम्भाव्यता अध्ययन गरी करका विभिन्न क्षेत्रहरुको पहिचान गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाबाट निकासी हुने बस्तु हरुको पहिचान गरि निकासी कर लगाईने छ ।
- गाँउपालिकाका विभिन्न क्षेत्रवाट प्राप्त गर्ने कर, शुल्क तथा दस्तुरलाई प्रभावकारीरुपले संकलन गर्नका लागि सम्बन्धित सरोकारवाला निकायसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- राजश्व प्रशासन शाखालाई थप सुदृढ गर्दै लगिनेछ ।
- दर्ता नगरी गाडी वा मोवाईलरुपमा संचालन गरिने व्यापार व्यवसायलाई उद्योग वाणिज्य संघसंगको समन्वयमा व्यवस्थीत गरिने छ ।

(ठ) उद्योग/घरेलु उद्योग सम्बन्धी नीति :

- गाउँपालिका क्षेत्रमा एक औधौगीक ग्राम निर्माणको कार्य सुरुवात गरिने छ । यसका लागि प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारसंग समन्वय गरिने छ ।
- कृषि, पशु उत्पादन तथा जडिबुटी जन्य घरेलु तथा साना उद्योगको विकास र प्रवर्द्धनमा जोड दिईनेछ । यसका लागि विशेष कार्यक्रमको घोषण गरिन छ ।
- अनुदान तथा साझेदारीमा कोसेली घर संचालन गरिने छ । पहिलो चरणमा होलेरी बजारमा आगामी आर्थिक वर्षमा बढीमा २ वटा व्यवस्थीत कोशेली घर संचालन गरिने छ ।
- स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित जडिबुटी प्रशोधन उद्योग लगायत अन्य उद्योगको स्थापना गर्न प्रोत्साहन दिईनेछ ।
- पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ तथा अन्य क्षेत्रमा लागानी गर्न आउने लगानीकर्ता तथा उद्योगीलाइ सुरक्षा तथा सुविधाका लागि गाउँपालिका विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

(ड) मानव संशाधन तथा संगठन विकास र कार्यलय व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- गाउकार्यपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय र विषयगत शाखा कार्यालयहरुको कर्मचारीहरुमा Chain of Command राखिने साथै सेवाग्राही प्रतिप उत्तरदायी बनाउने र कर्मचारी आचारसंहिता निर्माण गरि लागू गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको व्यवस्थित विकासको लागि सल्लाहकारहरु, विषय विज्ञ र परामर्शदाताबाट सल्लाह सुझाव लिइ मानव संशाधन विकास सम्बन्धी कार्यहरु गरिनेछ ।
- कर्मचारीहरुलाई समय सापेक्ष विभिन्न सीपमूलक क्षमता विकास तालीम दिइनेछ ।
- शाखा प्रमुखहरुसँग कार्यसम्पादन करार गरी काम गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।

- कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादन मूल्यांकन गरी उत्कृष्ट काम गर्ने कर्मचारीलाई पुरस्कृत गरिनेछ।
- संघीय सरकार, प्रादेशिक सरकार र स्थानीय तहको ऐन नियमानुसार गाँउ कार्यपालिकालाईआवश्यक पर्ने श्रोतको व्यवस्था हेरी संगठन संरचना र दरवन्दी श्रृजना गर्न संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण गरी सोको प्रतिवेदनका आधारमा रिक्त दरबन्दीको पदपूर्ति गरिनेछ।
- गाँउपालिकाको प्रशासनिक तथा सांगठनिक संरचना र संस्थागत प्रणालीलाई चुस्त दुरुस्त ,विश्वसनियता, क्षमतायुक्त र प्रभावकारी वनाइनेछ।
- सवै कर्मचारीहरुको कार्यविवरण वनाई लागू गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता वृद्धिका लागि भौतिक पूर्वाधार विकास तथा अभिलेख प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।
- गाउँपालिका भित्रका, करदाता , उपभोक्ता समिति, संचारकर्मी, टोल विकास समितिलाई पुरस्कृत गर्ने पद्तीको विकास गरी यसलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- गाउँ कार्यपालिकाको वैठकवाट स्वीकृत रुन्टीगढी गाँउपालिकाको कार्य सम्पादन तथा कार्य विभाजन नियमावलीको पूर्ण पालनामा जोड दिईनेछ। ।
- गाउँपालिकालाई आवश्यक मेशिनरी औजार, सवारी साधनहरु खरिद गरिनेछ्।
- गाउँपालिका क्षमता विकास योजना बमोजिम कर्मचारीहरु र जनप्रतिनिधि तथा समग्र गाँउपालिकावासीको क्षमता विकास कार्यक्रमहरु सन्चालन गरिनेछन्।

(ठ)सुशासन नीति तथा कार्यक्रम :

- सुशासन स्थापनाको लागि आवश्यक कानून, नियम, विनियमावली, कार्यविधि, आदिको निर्माण गरि लागु गरिने छ।
- गाउँपालिकाको कार्य सम्पादनलाई छिटो, छरितो, पारदर्शी एवं सेवाग्राहीमैत्री तुल्याउन व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धिमा जोड दिईनेछ।
- भ्रष्टाचार नियन्त्रणका लागि सुन्य सहनसीलताको नीत अवलब्धन गरिने छ।
- कार्यलयमा डिजीटल सूचना पाटी संचालनमा ल्याइने छ।
- नागरिक वडापत्र सेवाग्राहीले वुझ्ने गरी कार्यलयमा राखिने छ।
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरुबाट प्रवाह गरिने सेवाका सर्न्दभमा प्रत्यक चौमासिकरुपमा सार्वजनिक सुनुवाई सम्पन्न गरिने छ।
- जनताका गुणास तथा सुझाव संकलनका लागी **जनताका आगनमा जनप्रतिनिधि** कार्यक्रम संचालन गरिने छ। यस कार्याक्रम अन्तर्गत हरेक महिनामा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष तथा कार्यपालिका सदस्यहरु र जनाता वीच भेटघाट तथा साक्षातकार गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका अग्रज जनप्रतिनिधि तथा वृद्ध साथै नागरिक समाजहरुसंगको भेट गाउँपालिकाको केन्द्रमा प्रत्येक तिन महिनामा गरिने छ। यस अभियानलाइ प्रभावकारी वनाउन **अभिभावकसंग अध्यक्ष** कार्यक्रमलाई निरन्तराता दिइने छ।
- गाउँपालिको संचालनमा आएको मोवाइल एम र वेवसाईट लाइ थप व्यवस्थीत गरी संचालन गरिने छ।
- जनताले कार्यलय, कार्यक्रम तथा कर्मचारी सम्वन्धी

(ड) मर्यादा पालन/न्याय सम्वन्धी नीति :

- गाउँसभा संचालन कार्यविधि २०७४ मा उल्लेखित मर्यादा पालन सम्बन्धि विविध विषयहरुलाई पालनामा जोड दिईनेछ।
- गाउँकार्यपालिकाको वैठकवाट स्वीकृत वैठक संचालन सम्बन्धि कार्यविधिको पूर्ण पालनामा जोड दिईनेछ।
- गाउँपालिकाको कार्य विभाजन नियमावली २०७४ , कार्यसम्पादन नियमावली २०७४, निर्णय वा आदेश र अधिकार पत्रको प्रमाणिकरण कार्यविधि २०७४, गाँउपालिका पदाधिकारीहरुको आचारसंहिता २०७४ को पूर्ण पालना गर्ने गराइनेछ।
- न्यायिक समितिले गर्ने न्याय सम्बन्धी कामहरु प्रभावकारी ढंगले सम्पादन पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाइ सो सम्वन्धी तालिमको व्यबस्था गरिनेछ।
- यसै आ.ब. देखि न्यायीक समितिको कार्य व्यवस्थित गर्न कानुनी सल्लाहकार नियुक्ति गरिने छ। न्यायीक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रम तय गरिने छ। आगामी आ.ब. देखि गाउँपालिकामा **ईजलासको** व्यवस्था गरिने छ।

- **(ढ) सार्वजनिक नीजि साझेदारी नीति**
- निजी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र र सार्वजनिक क्षेत्र बीच सहकार्यको आधारमा विकासका कार्यक्रम गरिनेछ।
- यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र मनोरञ्जनात्मक पार्क, उद्यान, पुस्तकालय, फोहोरमैला व्यवस्थापन, हाट वजार संचालन, जस्ता कार्यका लागि सार्वजनिक निजी साझेदारी मोडलमा काम गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ। यसका लागि उद्योग वाणिज्य संघ लगायतका अन्य सरोकारवाला निकायसँग सहकार्य गरिनेछ।
- उद्योग वाणिज्य संघ जस्ता निकायसँग सहकार्य गरी वजार क्षेत्रमा सि.सि.टि.भी. जडान गर्न पहल गरिनेछ
- मासु व्यवसायी संघ सँगको सहकार्यमा मासु पसल सुधार, पशुवधशाला निर्माण जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- गाउँपालिका अन्तर्गतका क्षेहरुमा सरसफाइ, नयायीक समिति, पर्यटन तथा सार्वजनिक सम्पतिको सुरक्षा, तथा विपत उद्दार र राजश्व संकलनका लागि प्रयोग गर्ने गरी गाउँ नगर प्रहरी संचालन गरिने छ।

(ण) सामाजिक परिचालन तथा टोल विकास नीति:

- बालमैत्री गाँउपालिका घोषणा अभियान सुरु गरिनेछ।
- टोल विकास तथा सामुदायिक संघ संस्थाहरुको गठन गरी उनिहरुकै सहयोग, समन्वय र सक्रियतामा सामुदायिक विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- सामुदायिक संस्थाहरु एवं लक्षित वर्ग केन्द्रित पूर्वाधार विकास, सस्थागत विकास, आयमूलक एवं सीपमूलक कार्यक्रम तथा क्षमता विकास सम्बन्धि कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

(त) सूचना तथा संचार विकास नीति :

- फोन तथा मोवाइल सेवाबाट कोही पनि वञ्चित हुन नपर्ने गरि गाँउपालिकाका नेटवर्क नपुगेका स्थानहरुको पहिचान गरि टेलिफोन टावर विस्तार कार्यको पहल गरिनेछ ।
- **रुन्टीगढी विकास रेडियो कार्यक्रम** लाइ निरन्तरता दिइने छ ।
- दुरसंचार प्रणालीलाई सवै वडामा सर्वसुलभ वनाउन पहल गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको वडा केन्द्रहरु हुदै क्रमश गाउँपालिका होलेरी बाजारलाईFREE WI FI ZONE निर्माण गरिने छ । आगामी आ.ब. रुन्टीगढी गाउँ पालिकामा ल्याण्डलाइन टेलिफोन संचालन गरिने छ । साथै अप्टीकल फाईवर सिस्टमबाट नेटको सुविधा विस्तार गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- यस गाउँपालिका मा कार्यरत संचारकर्मीहरुको लागी स्वास्थय विकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- पर्यटन प्रर्वद्धनमा समेत सहयोग पुगोस भन्ने हेतु नेपाल पत्रकार महांघ रोल्पा तथा सम्पूर्ण संचारकर्मीको सहयोगमा आगामी आ.व.मा राष्ट्रिय मिडीया सम्मेलन २०७६ होलेरीमा आयोजना गरिने छ ।
- संचारकर्मीहरुको क्षमता विकासका लागि विभिन्न तालिम तथा सेमिनारहरु संचालन गरिने छ ।
- सूचना माग्ने र पाउने आम नागरिकको नैसर्गिक अधिकार भएकोले सोको प्रत्याभूति गर्ने आफ्ना गतिविधिहरुलाई विभिन्न माध्ययमवाट सहज र सर्वसुलभ रुपमा प्राप्त गर्न सक्ने तथा सार्वजनिक गर्ने गँउपालिकालेव्यवस्था मिलाईनेछ ।
- स्थानीय पत्रिका, F.M. रेडियो र टेलिभिजनहरु मार्फत गाँउपालिकाका गतिविधिहरु आवश्यकतानुसार प्रकाशन र प्रसारण गरिनेछन् ।
- सूचना तथा संचार क्षेत्रको संरक्षण, प्रवर्द्धन र विकास गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- खोजमूलक र अनुसन्धानमूलक पत्रकारितालाई प्रवर्द्धन गर्न विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

(थ) कोष संचालन सम्वन्धि नीति तथा कक्रिम :

- आगामी आ.ब. देखि देहाय बमोजिम कोषहरु स्थापना गरिने छ ।
  १) मर्मत संभार कोष
  २) कर्मचारी कल्याण कोष
  ३) प्राकृतिक विपत उद्दार विशेष कोष
  ४) लक्षित वर्ग (महिला, बालकालिका,फरक क्षमता) विकास विशेष कोष
  ५) क्षमता विकास तथा मानव संसाधन विशेष कोष
  ६) स्थानीय विकास कोष
  ७) वातावरणीय व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन, वैकल्पीक उर्जा विकास कोष

(द) सामाजिक सुरक्षा तथा अन्य नीति :

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यलाई सरल र सहज रुपमा टोल तथा वस्तिहरुमा पुगि वितरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- अशक्त अपांगहरु लागि विशेष कार्याक्रमहरु संचालन गरिनेछन् ।
- संवेदनशिल क्षेत्रहरुमा सशस्त्र प्रहरी कार्यालयको गुल्म/गण राख्नका लागि जग्गा छनौट गरी सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।
- गाँउपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक जग्गाहरुको समुचित संरक्षणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाँउपालिका क्षेत्रभित्र आवश्यक पर्ने स्थानमा अस्थायी प्रहरी चौकी स्थापना गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।
- यस गाँउपालिका क्षेत्रभित्र जुवा तास पुर्ण रुपमा बन्द गरिनेछ ।
- यस गाँउपालिका क्षेत्रभित्र मदिराको बिक्री बितरण तथा सेवनलाई नियन्त्रण गरिने छ ।

(ध) **विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धी नीति :**

- यस गाउँपालिका अन्तर्गत हुने सम्भावीत विपद् जोखिमका क्षेत्रहरु पहिचान गरिने छ ।
- विपत व्यवस्थापन तथा उद्दार योजना निर्माण गरि कार्यान्वयन गरिने छ ।
- विपत व्यवस्थापन कोष स्थापना गरि विशेष अवस्थामा कार्यान्वयन गरिने छ ।

(न) **श्रम, रोजगार तथा सीप विकास नीति :**

- स्थानीय स्थरमा रोजागरी श्रृजना हुने खालका योजनाहरु संचालन तथा कार्यन्वयन गर्ने नीति लिइने छ ।
- प्रधान मन्त्री रोगगार कार्यक्रमलाइ स्थानीय आवश्यकतासंग नजिकहुने गरी गाउँपालिकाको कृषि, पर्यटन तथा अन्य पूर्वधार संग जोडी संचालन गरिने छ ।
- वैदेशीक रोजगारीमा जाने क्रमलाई निरुतासहीत गर्न विभिन्न अभियान तथा रोजगारका अवसरहरु श्रृजना गरिने छ ।
- श्रमीक तयार तयार गरी काम साझेदरी नीति अनुरुप विभिन्न सरोकारवाल निकायकालागि श्रमीकहरु उपव्ध गराउने नीति लिइने छ ।

धन्यवाद